وتەی چوارەم

بسم الله الرحمن الرحیم

(الصَّلاةُ عمادُ الدِّين)

ئەگەر دەتەوێت ڕادەی گرنگیی نوێژت بۆ دەربکەوێت و، بزانیت چ دەسکەوتێکی گەورەیە و، چۆن مرۆڤ ئەم دەسکەوتەی بە ئاسانی دەستگیر دەبێت..

هەروەها ئەگەر دەتەوێ گێلی و تێنەگەیشتنی ئەو کەسەت بۆ دەربکەوێت کە ئەم پەرستشە ئەنجام نادات و، بزانیت چەندە مرۆڤێکی زەرەرمەندە..

ئەگەر حەز دەکەیت ئەمانە بزانیت و بە ئەندازەی (دوو کەڕەت دوو دەکاتە چوار) لێی دڵنیا ببیت، ئەوا سەرنج لەم چیرۆکە کورتە بدە و لـێی ورد بەرەوە:

جارێکیان فەرمانڕەوایەکی گەورە دوو خزمەتگوزاری خۆی بۆ باخچەیەکی تایبەتیی جوان نارد کە دوو مانگ ڕێ دوور بوو، تاکو پێی بگەنە مەزراکە و لەوێ نیشتەجێ بن. یەکی بیست‌وچوار لیرەی زێڕیشی دانێ و پێی‌وتن:

(بلیت و پێداویستی‌یەکانی گەشتەکەتان و، پێویستی‌یەکانی ناوماڵ و نیشتەجێبوونتان، بەم پارەیە بکڕن.. دوای ڕۆژە ڕێیەکیش دەگەنە ئیستگایەك کە هەموو هۆکارەکانی گواستنەوەیان تێدایە لە ئۆتۆمبێل و، فڕۆکە و، شەمەندەفەر و، پاپۆڕ.. سواربوونی هەرکام لەمانەش بە گوێرەی سەرمایەی ئەو کەسەیە کە سواری دەبێت).

ئەوانیش دوای وەرگرتنی ئەم دەرس و ئامۆژگاری‌یانە، کەوتنەڕێ. یەکێکیان لەبەر ئەوەی مرۆڤێکی بەختەوەر و شادمان و ژیر بوو، بەشێکی پارەکەی بە جۆرێك فەرمانڕەوا پێی ڕازی بێت، خستەکار و کەسابەتەوە تا گەیشتە ئیستگاکە و، سوود و قازانجێکی زۆری لـێ دەست‌کەوت بە چەشنێك کە سەرمایەکەی یەك بۆ هەزار زیادی کرد.

بەڵام ئەوی تریان کە تابلێی بەدبەخت و بەدخوو بوو، تا گەیشتە هەمان جێ، بیست و سێ لیرەی لە قومارومومارد‌ا خەرج کرد و تەنها یەکێکی پێ مایەوە! لەبەر ئەوە، برادەرەکەی پێی‌وت:

کاکی خۆم! ئەم لیرەیەی ئێستا پێت‌ماوە بلیتی سەفەری پێ بکڕە، بۆ ئەوەی لەم ڕێگا دوور و درێژەدا بە برسێتی و ئاوارەیی نەمێنیتەوە، بە خۆڕایی لە دەستی مەدە. فەرمانڕەوای گەورەشمان تابلێی لێبوردە و جوانمەردە، بەڵکو لە
کەم‌وکووڕی‌یەکانت خۆش ببێت و تۆش سواری فڕۆکە بکات و پێکەوە لە ماوەی ڕۆژێکدا بگەینە نیشتەجێی خۆمان. خۆ ئەگەر بە گوێیشم نەکەیت، ئەوا ناچار دەبیت کە بە پێ بکەویتە ڕێ و بە دوو مانگی ڕەبەق و بە برسێتی و نامۆیی و تەنیایی ئنجا بیبڕیت و بگەیتە جێ.

جا ئەگەر ئەم هاوڕێیە سەرپێچیی نواند و بەو تاکە لیرەیە ئەو بلیتەی نەکڕی = کە وەك کلیلی دەرگای گەنجینەیەك وایە = بەڵکو لە ئارەزوو و ڕابواردنێکی سەرپێ‌یی‌دا بەکاری هێنا، ئایا تێنەگەیشتووترین مرۆڤیش ئەم کارە بە بێ‌عەقڵی و بەدبەختی لە قەڵەم نادات؟

* * *

ئەی ئەو کەسەی نوێژ ناکات! هەروەها ئەی نەفسی خۆیشم کە حەزت لە نوێژ نی‌یە و پێت ناخۆشە!

مەبەست لەو فەرمانڕەوایە: خوای پەروەردگار و بەدیهێنەرمانە..

دوو خزمەت‌گوزارەکەش: یەکێکیان ئەو کەسەیە کە ڕێی ئایینی گرتووەتە بەر و، زۆر بە پەرۆش و تاسەوە نوێژەکانی دەکات.. مەبەست لەوی تریشیان ئەو مرۆڤە بێ ئاگایانەیە کە وازیان لە نوێژکردن هێناوە..

بیست‌وچوار لیرەکەش، بریتی‌یە لەو بیست‌وچوار سەعاتەی شەو و ڕۆژ کە تەمەنی مرۆڤیان لێ پێك‌دێت..

باخچە تایبەتی و جوانەکەش بریتی‌یە لە بەهەشتی بەرین..

مەبەست لە ئیستگاکەش گۆڕی مرۆڤە، کە لێیەوە دەڕوات بۆ جیهانێکی تر..

گەشت و سەفەرەکەش، ئەو گەشتەیە کە مرۆڤ لە سەرەتای لەدایکبوونیەوە دەستی پێدەکات و بە دەرگای گۆڕدا تێدەپەڕێت تا دەگاتە ئەو دنیای هەمیشەیی و ئنجا لەوێ کۆتایی بە گەشتەکەی دەهێنێ.

ڕێڕەوانی ئەم ڕێگایەش بەش بەشن، هەر بەشەی بەپێی پایەی کردەوەکانی خۆی پلەی بۆ دانراوە، هەندێك لەو خواپەرستانە وەك هەورەبروسکە ماوەی هەزار ساڵ بە یەك ڕۆژ دەبڕنو، هەندێکی تریان = وەك خەیاڵ = لە یەك ڕۆژدا ماوەی پەنجا هەزار ساڵ دەبڕن، وەك قورئانی پیرۆز لە دوو ئایەتدا پەنجەی بۆ ئەم ڕاستییە ڕاکێشاوە[1]..

مەبەست لەو بلیتەش (نوێژ)ە..

لە ڕاستیدا تەنها یەك سەعات لەو بیستوچوار سەعاتە سەروزیادە بۆ نوێژ و دەستنوێژی ماوەی ئەو شەو و ڕۆژە.

ئایا ئەو کەسەی کە بیستوسێ سەعاتەکەی شەو و ڕۆژ بۆ ئەم دنیا زۆر کورت و کەمە سەرف دەکات و تاقە سەعاتێکیشی بۆ ژیانی نەبڕاوەی هەمیشەیی تەرخان ناکات، چەندە ستەم لە خۆی و کارێکی دوور لە ژیری دەکات؟!

بەڵێ، لە کاتێكدا خەرج کردنی نیوەی سامان لە قومارێکی وەك (یانصیب)دا کە هەزار کەس بەشداریی تێدا دەکەن، بەلای هەندێکەوە بە کارێکی ژیرانە دەژمێررێ، کە ڕێژە و گریمانی بردنەوەشی یەك لە هەزارە، دەبێ ئەو کەسەی کە یەك لە بیستوچواری سامانی خۆی لە قازانجێکی گومان لێ نەکراودا و لە دەستکەوتنی گەنجینەیەکی هەمیشەییدا بەشدار نەکات = کە ڕێژەی قازانجی لە سەدا نەوەدونۆیە = دەبێ ئەو کەسە لەوپەڕی گەوجی و بێ عەقڵیدا بێت!

لە هەمان کاتیشدا نوێژکردن حەسانەوەیەکی تایبڵێی گەورە بە "ڕۆح" و "دڵ" و "عەقڵ"ی مرۆڤ دەبەخشێت، جگە لەوەش کارێکی قورس نییە بۆ "لەش"ی مرۆڤ. سەرەڕای هەموو ئەمانەش، ئەو کەسەی نوێژەکانی بەجێ دەهێنێت، بەهۆی نییەتی پاك و خاوێنەوە، هەموو کار و کۆششێکی حەڵاڵی تری بۆ دەبێت بە پەرستش و، بە عیبادەت بۆی دەژمێررێت.

بەم چەشنە، مرۆڤی نوێژکەر دەتوانێت هەموو سەرمایەی تەمەنی بەرەو ئاخیرەت بەڕێ بکات و، بە تەمەنە کورت و فانی‌یەکەی دنیای، تەمەنێکی هەمیشەیی لە دواڕۆژدا بەدەست بهێنێت.

---

[1] لەوانەیە نووسەر ئاماژە بۆ ئەم دوو ئایەتە بکات: (**وَإِنَّ يَوْماً عِنْدَ رَبِّكَ كألفِ سَنَةٍ مما تَعُدُّون**) (الحج:٤٧) ، (**تَعْرُجُ الملائكة والروح اِلَيْهِ في يوم كان مقداره خمسين ألف سنة**) (المعارج:٤) (وەرگێڕ)